

BASINA VE KAMUOYUNA

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Genel Başkanı Mehmet SOĞANCI Doğal gaz fiyatları konulu tartışmalarla ilgili olarak yaptığı basın açıklamasında, “Doğal gaz fiyatlarının belirlenmesinde söz sahibi olan taraflardan, yanıtma ve yanlış yönlendirme değil; içtenlik, açıklık, şeffaflık istiyoruz” dedi.

Son iki haftadır doğal gaz fiyatlarıyla ilgili bir tartışma, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, BOTAŞ Genel Müdürü ve İstanbul, Ankara, İzmit Belediye Başkanlarının katılımıyla, görsel ve yazılı basında yer almaktadır.

Bu tartışmalarda, tarafların konuya nesnel bir şekilde yaklaşmadıklarını, gerçeklerin tamamını değil, yalnızca bir bölümünü, onu da, eksik ve yanıltıcı bir biçimde ifade ettiklerini üzüntü ile görmekteyiz.

Ülke, kamu ve üyelerinin çıkarları doğrultusunda faaliyet göstermekle yükümlü, kamu kurumu niteliğinde anayasal bir meslek kuruluşu olan Odamız, başta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Piyasası Üst Kurulu, BOTAŞ Genel Müdürlüğü, İstanbul, Ankara, İzmit Büyükşehir Belediye Başkanları ve İGDAŞ, EGO, İZGAZ Genel Müdürlükleri olmak üzere, ilgili tüm tarafları açık, şeffaf ve içten davranmaya çağırmaktadır.

BOTAŞ VE BELEDİYELER GAZ ALIŞ FİYATLARINI VE SATIŞ FİYATLARINI ESAS MALİYETLERİ AÇIKLAMALIDIR.

BOTAŞ bugün Rusya’dan, iki ayrı tarife ile, Ukrayna-Romanya-Bulgaristan’dan gelen boru hattı üzerinden, Nijerya ve Cezayir’den tankerlerle, İran’dan ise boru hattı ile doğal gaz almaktadır.

Doğal gaz fiyatlarıyla ilgili tartışmaların sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için, aşağıdaki soruların yanıtlanması gerekmektedir.

1- BOTAŞ’ın AÇIKLAMASI GEREKEN HUSUSLAR

- BOTAŞ’ın gaz alış fiyatları nelerdir?
- Rusya, İran vb. ülkelerle yapılan gaz satın alma anlaşmalarında, “AL VEYA ÖDE” şartı mevcut mudur?
- Talep yetersizliği nedeniyle satılamayan-tüketilemeyen gaz bedelleri, sözleşmedeki “AL VEYA ÖDE” şartı gereğince ülkelere ödenecek midir?
- İthal edilen gaz bedellerinin nakit olarak ödenmesi zorunlu mudur?

Daha önce Rusya’ya yapıldığı gibi, mal ve hizmet ihracatı ile ödeme yapılması söz konusu olabilir mi?

- BOTAŞ farklı kaynaklardan farklı fiyatlarla aldığı gazın satış fiyatını nasıl oluşturmaktadır?
- Satış fiyatı içinde gaz alış bedelinin dışında yatırım ve işletme giderlerinin payı ve kar marjı ne kadardır?
- Niçin gaz II. ele karlı olarak devredilmektedir?

2- BELEDİYELERİN VE BELEDİYELERE BAĞLI GAZ KURULUŞLARININ AÇIKLAMASI GEREKEN HUSUSLAR:

- Belediyeler ve belediyelere bağlı gaz kuruluşlarının gaz satış fiyatları nasıl belirlenmektedir?
- Belediyelerin gaz satış fiyatı hangi bileşenlerden oluşmaktadır?
- Yürürlükteki 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununa göre doğal gaz satışı ile faaliyet gösteren kuruluşların muhasebe ayrıştırılmasına gitmeleri zorunludur.

Bu zorunluluk da dikkate alındığında, Belediyeler ve bağılı gaz kuruluşlarını da fiyatlarını nasıl oluşturduklarını açıklamaları gereklidir. Örneğin, İGDAŞ ve İZGAZ, sabit hizmet bedeli olarak belirli bir tutar alırken, EGO gaz tüketim bedelinin %5'i gibi bir tutarı neye dayanarak almaktadır.

Belediyelerin yüksek olduğunu iddia ettikleri yatırım ve işletme giderlerinin yüksek olmasında, şehir imarsız, alt yapısı yetersiz bölgelerine doğal gaz götürme amaçlı politikalarının, mal ve hizmet alanında, bir bölümü yargıya intikal etmiş "yandaş müteahhitleri zengin etme" uygulamalarının payı yok mudur?

3- SİYASAL İKTİDAR DOĞAL GAZDA KDV'yi NEDEN %18'E YÜKSELTTİĞİNİ, DOĞAL GAZA NEDEN ATV GETİRDİĞİNİ AÇIKLAMALIDIR.

Birçok kamusal hizmet gibi doğal gaza da konan yüksek oranlı vergiler, siyasi iktidar için kolay bir vergi tahsili yolu olmaktadır. Doğal gazın yaygınlaştırılmak istendiği ilk yıllarda, %1 olan KDV'nin, doğal gaz tüketicilerinin sayısı arttıktan sonra, önce %8'e, sonra %18'e yükseltilmesi, doğal gaz tüketen 3 milyona yakın doğal gaz abonesinden ve sanayicilerden kolayca peşin bir vergi tahsilatından başka bir şey değildir.

Şimdi de, bugün metre küpte 5000.TL olarak uygulanacak, yarın ise kolaylıkla arttırılacağı belli olan Akaryakıt Taşıt Vergisi uygulamasıyla yeni ilave bir peşin vergi uygulaması daha gündeme gelecektir.

Toplanan vergilerin ise bir avuç sermayedar tarafından içi boşaltılan bankalara aktarıldığı ve bir grup rantiyeye faiz olarak ödendiği kamu oyunun malumudur.

4- DOĞAL GAZ MALİYETLERİ VE SATIŞ FİYATLARI BAĞIMSIZ BİR KURUL TARAFINDAN ELE ALINMALIDIR.

Doğal gaz fiyatları, siyasi iktidar ve belediyeler arasında yapılacak pazarlıklarla değil, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının, Enerji Piyasası Kurulu, BOTAŞ, Belediyeler, TMMOB, TÜRMOB, Tüketici Dernekleri, Sanayi Odaları, Rekabet Kurumu vb. ilgili tüm kesimlerin temsilcilerinin katıldığı bağımsız bir çalışma gurubunca incelenmelidir.

SONUÇ OLARAK ODAMIZ:

1. Şeffaflıktan ve açıklıktan yana olduklarını ifade eden Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve BOTAŞ yetkililerini sözlerinde durmaya ve gerçekten şeffaf ve açık olmaya ve ellerindeki bilgileri meslek örgütleri ve kamuoyu ile paylaşmaya çağırılmaktadır.
2. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve BOTAŞ'ın ulusal ölçekte bir enerji planlamasına dayanmaksızın, yıllardır izlenen yanlış politikalarla bugün talepten fazla olan doğal gaz arzıyla ilgili olarak,
 - Doğal gaz alım anlaşması yapılan ülkelerle alış ödeme şartlarını yeniden görüşme konusu yapmak,
 - (AL VEYA ÖDE) şartını sözleşmelerden çıkarmak,
 - Satın alınan gaz bedelini nakit olarak değil, mal ve hizmet ihraç yoluyla ödenmesini sağlayacak hükümleri sözleşmelere koymak görevi ile karşı karşıya olduğunu vurgulamaktadır.
3. Doğal gaz fiyatlarını belirleme yetkisi siyasi iktidara, belediyelere, kentsel gaz kuruluşlarına, özel şirketlere, piyasaya bırakılmamalı ülkemiz nüfusunun dörtte biri'nin kullanmak zorunda kaldığı temel bir ihtiyaç maddesi olduğu için fiyat belirleme sürecinde ilgili tüm kesimler söz sahibi olmalıdır.
4. Doğal Gaz Piyasası Kanununa göre Enerji Piyasası Kurulunca hazırlanacak olan yönetmelikler vb. mevzuat, "Petrol Platformlarının" çok uluslu petrol ve gaz tekellerinin, AB, Uluslararası Enerji Ajansı vb. kurumların direktifleriyle değil, başta meslek odaları ve uzmanlık örgütleri olmak üzere ilgili tüm kesimlerin katılacağı açık, şeffaf, katılımcı süreçlerde hazırlanmalıdır.

*Saygılarımızla,
TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Oda Başkanı
Mehmet SOĞANCI*